

SAMMONTALO KAIROS, SELOSTUS

Sampo ja Kairos, kaksi vahvaa ja merkityksellistä sanaa.

Kalevalaisessa mytologiassa Sampo eli Kirjokansi on ihmeellinen, rikkauksia takova mylly. Antiikin kreikkalaisilla oli kaksi ajan määrettä; kronos ja kairos. Ensimmäinen viittaa lineaariseen ajankulkuun ja jälkimmäinen, kairos erityiseen hetkeen ja siinä tavoitettuun läsnäolon tuntuun ja olotilaan, nykyihmisen tuntemaan flow-tilaan. Sammontalo Kairos tarjoaa ympäristön vahvaan läsnäoloon paikassa ja tilaa käyttävässä ihmisessä. Tavoitteena on rakennus ja tila, missä taotaan ihmisille tärkeintä rikkautta; sivistystä ja oppia.

Tilojen ryhmittely:

Kairoksen toiminnot jäsentyvät etelään avautuvan puoliympyrän muotoon. Kierron keskiössä sijaitsevalle koulun pihalle avautuvat aulatilat kulkevat läpi rakennuksen. Säteittäisesti aulaan liittyvät siipiosat ryhmittelevät toiminnoittain kronologisesti tilojen käyttäjien iän mukaan kuin kello. Neuvolaa seuraava järjestyksessä myötäpäivään päiväkotitilat, koulun alaluokat, yhteiskäyttötilat sekä yläluokat kierron päässä ja ylemmissä kerroksissa.

Rakennus avautuu ikkunapinnoilla etelään, jolloin aulatiloissa, kirjastossa ja ruokailussa pystyy olemaan luonnon kanssa läsnä. Viistoista lasipinnoista nautitaan eri vuodenaajoista luonnon tarjoamana syklisenä näytelmänä, joka tarjoillaan sekä maisemassa että taivaalla. Aulatilan yhteyteen on ravintolan lisäksi sijoitettu myös erityisluokat, musiikki, tekninen, tekstiili ja kotitalous.

Kairokseen voidaan saapua useasta ilmansuunnasta. Ajoyhteydet paikoituksineen sijaitsevat rakennuksen länsipuolella ja huoltoliikenne tapahtuu rakennuksen itäpuolelta, mistä löytyy myös liikuntatilojen iltakäyttöä varten pysäköintitilaa. Koulun pääsisäänkäynti etupihoihin sijoittuu Kirkkoa vastapäätä muodostaen samalla Kirkon eteläpuolelle aukion. Neuvolan sisäänkäynti samoin kuin käynti sisäpihalle tapahtuu luoteesta, uudelleen muokatun Suurlähteenraitin linjauksen kautta. Päiväkodin jättö- ja noutopaikka sijaitsee tontin pohjoisnurkassa, Kirkkoa vastapäätä.

Ajoreittien väliin jäävä Kairoksen tontti piha-alueineen on rauhoitettu ajoliikenteeltä. Kevyen liikenteen reitti on ohjattu koulun sisäpihan ja urheilukentän välitse. Käynti alaluokille ja ensimmäisen kerroksen toimintoihin käy sekä pääsisäänkäynnin että sisäpihan kautta. Toisen kerroksen yläkoulun tiloihin pääsee ensimmäisen kerroksen sisäänkäyntien lisäksi myös kattorampin ja liikunta/juhlasalin viereisen erillisen portaikon kautta.

Massoittelu ja ympäristö:

Rakennus nousee ja kiertyy ylös piha-alueen korkeimmasta kohdasta, länsipuolen kattorampista alkaen. Toisesta päädystään harjakattoinen rakennus on ulkoreunaltaan yksikerroksinen ja sulautuu siten massallisesti ympäristöönsä. Kairoksen korkeimpaan kohtaan sijoittuu kirjasto ja liikunta/juhlasali. Siipiosien väleihin avautuvat ulkotilat muodostavat luonteviiniin lähestymissuuntiin sisäänkäynnit sekä keittiön ja teknisen tilan välisen suojaisen huoltopihan ja toimivat ne lisäksi myös opetustilojen valopihoina.

Rakennuksen ympäristön rikkaat viheralueet on huomioitu ja hyödynnetty tehokkaasti. Piha-alueen eteläpuoleiseen jalkapallokentän ja Suurlähteenraitin väliseen puistikkoon suunniteltua opetuspuutarhaa voidaan hyödyntää mielenkiintoisena oppimisympäristönä ja se yhdistää samalla piha-alueen Sammonlahden puistoon.

Vaiheistus:

Rakennuskokonaisuus voidaan toteuttaa kolmessa vaiheessa; 1. liikuntatilat, 2. koulun tilat 3. päiväkotiki sekä neuvola. Toteutuvan kokonaisuuden alta puretaan nykyinen liikuntahalli, koulu ja päiväkotiki, kunkin toteutettavan vaiheen valmistuttua. Toiminnot siirtyvät saumattomasti valmiisiin tiloihin ennen vanhan rakennuksen purkamista.

Ympäristöystävällisyys ja aurinkoenergia:

Etelän puolen julkisivu, minkä osa aulan kattokin on, toteutetaan siten että rakennukseen tulevan valon ja lämmön määrää voidaan säätää ja optimoida vuodenajan ja päivän kierron mukaan. Suotuisiin ilmansuuntiin katolle sijoitetaan aurinkopaneeleja, osin lasiin integroituna. Ikkunoissa on tarpeen mukaan aurinkosuojaus minkä lisäksi lasipintojen valonläpäisevyyttä voidaan kontrolloida säätyvillä säleiköillä ja kaihtimilla. Luonnonvalon maksimaalinen hyödyntäminen vähentää keinovalaistuksen tarvetta sisätiloissa.

Rakenteet ja pintamateriaalit:

Kairos rakennetaan ekologisista, terveellisistä ja kestävästä materiaaleista. Runko toteutetaan näkyviltä osin kotimaisesta kertopuusta ja rakenteita täydentävät järkevät betoni- ja teräsratkaisut. Julkisivujen päämateriaali on kuusilauta. Väritys toteutetaan luonnon sävyillä.

Laajuuslaskelma:

Bruttoala	= 16 286 br-m ² (+n.1000 m ² IVKH)
Hyötyala	= 12 970 hym ²
Tilavuus	= 73 519 m ³

”Opettaja saapuu kun oppilas on valmis”, sanoi Aristoteles.

Varhaisissa ihmisyyhteisöissä ja kulttuureissa elettiin syklisessä maailmankuvassa. Vuosi seurasi toista ja asiat toistuivat ajallaan. Myös Sammontalo Kairos elää ja hengittää syklisen rakennuksen ja tilajärjestyksen kautta ja kommunikoi samalla muuttuvien luonnonaikojen kanssa.

Kairos on jatkuva nykyhetken kokemus, missä ajan merkitys katoaa ja jäljelle jää vain läsnäolo. Kairoksen arkkitehtuurin tehtävänä on auttaa oppilas valmiiksi olemaan läsnä ja yhtä.